

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Κ^{ΟΥ} ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΚΟΜΙΝΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑΝ ΓΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

(19 ΜΑΪΟΥ 1969)

ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1968

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : I. 'Η 'Ελληνική Οικονομία κατά τὸ 1968. 'Η δραστηριότης καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως. 'Ο ἐκσυγχρονισμὸς τοῦ 'Ιδρύματος. — II. 'Η χρηματοδότησις τῆς Βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως. — III. 'Η ἀνάπτυξις τῆς Κεφαλαιαγοράς.

I.—1. 'Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 1968.

Κατὰ τὴν ἐτησίαν γενικὴν συνέλευσιν τῶν μετόχων τῆς 'Εθνικῆς Τραπεζῆς τῆς 'Ελλάδος, ἡ ὁποία ἐπραγματοποιήθη τὴν 19ην Μαΐου 1969, ὁ Διοικητὴς τοῦ 'Ιδρύματος κ. 'Αχ. Κομινὸς ἀναφερόμενος εἰς τὰς ἐξελίξεις τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὑπεγράμμισε τὰς προόδους τὰς ὁποίας ἐπέτελεσε χάρις εἰς τὰ ἐγκαίρως ληφθέντα μέτρα τῆς 'Εθνικῆς Κυβερνήσεως. Παρὰ τὴν κάμψιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ 1968, λόγῳ τῶν ἐξαιρετικῶς δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν, ἐπετεύχθη τελικῶς αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος χάρις εἰς τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς δραστηριότητος τῶν ἄλλων τομέων καὶ ἰδίως τῆς βιομηχανίας. Ὡς πρὸς τὸ τρέχον ἔτος ὁ κ. Κομινὸς ἐξέφρασε τὴν ἀπόλυτον αισιοδοξίαν του διὰ τὴν τελικὴν διαμέρφωσιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς οὐσιωδῶς ὑψηλότερον ἐπίπεδον.

2. 'Η δραστηριότης καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως.

'Εν συνεχείᾳ ὁ κ. Διοικητὴς πρόβη εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς δραστηριότητος τοῦ 'Ιδρύματος, τονίσας ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος αἱ καταθέσεις τῆς Τραπεζῆς ἠύξθησαν κατὰ 7,3 δισεκατομμύρια δραχμῶν, ἀνελθοῦσαι τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1968 εἰς 34,3 δισεκατομμύρια. Ὁ ἀριθμὸς τῶν καταθετῶν ἠύξθη κατὰ 100.000 περίπου ἤτοι ἔφθασε συνολικῶς τοῦς 1.185.000. 'Εξ ἄλλου, αἱ χορηγήσεις τῆς Τραπεζῆς ἠύξθησαν κατὰ 2,8 δισεκατομμύρια, ἀνελθοῦσαι τὴν 31ην Δεκεμβρίου εἰς 27,3 δισεκατομμύρια.

Ἡ ηῤῥημένη δραστηριότης τῆς Τραπεζῆς ἐκφράζεται· καὶ διὰ τῆς ἐπιτεῦξεως ἀκαθαρίστων ἐσόδων ὕψους 1.740,8 ἑκατομμυρίων, ἤτοι 238,6 ἑκατομμυρίων ἢ 15,9% ἐπὶ πλέον τῶν ὄσων εἶχον πραγματοποιηθῆ κατὰ τὸ 1967. Ἀντιθέτως, τὰ πάσης φύσεως ἔξοδα παρέμειναν εἰς τὰ αὐτὰ ἐπίπεδα τῆς προηγουμένης χρήσεως ἀνελθόντα εἰς 920,1 ἑκατομμύρια. Τὰ καθαρά κέρδη τῆς χρήσεως ἔξ 820,7 ἑκατομμυρίων ἐμφανίζουσι κατὰ τὸ ἔτος 1968 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἔτος 1967 αὔξησιν 232,1 ἑκατομμυρίων. Τὸ μῆρισμα ἀνέρχεται εἰς 314 δρχ. κατὰ μετοχὴν ἔναντι 230 δρχ. κατὰ τὸ 1966. Ἐκ τῆς ἀμοιβῆς τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ποσὸν δρχ. 500.000 ἀπεφασίσθη, ὅπως δωρηθῆ ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτήρος.

3. Ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τοῦ Ἰδρύματος.

Εἰς τὴν μεγάλην προσπάθειαν οἰκονομικῆς προόδου, εἰς τὴν ὁρίαν ἔχει ἀποδοθῆ ἡ χώρα μας, ὁ ρόλος τοῦ πρώτου πιστωτικοῦ Ἰδρύματος, καθοριζόμενος ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν θέσιν του εἰς τὸ πιστωτικὸν σύστημα καὶ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τοῦ τόπου, εἶναι ζωτικὸς. Διὰ τὰ δυναθῆ ἢ Ἐθνικὴ Τράπεζα νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπιτυχῶς τὸν ρόλον τῆς αὐτὸν ἀπαιτεῖται πολὺπλευρος προσπάθειά. Πρωτίστως ὁμως καὶ θεσικῶς ἀπαιτεῖται ὁ πλήρης ἐκσυγχρονισμὸς τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ ἀπόψεως ἐσωτερικῆς λειτουργίας, ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως. Τὸ 1968 ἀπετέλεσε κυρίως τὴν ἀφετηρίαν τῆς μεγάλης προσπάθειας τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς Τραπεζῆς. Ἡ διαδικασία τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ διαφέρει παντὸς προηγουμένου ἐγχειρήματος ὡς πρὸς ὄλα σχεδὸν τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα : Οἱ τεθέντες στόχοι ἀναφέρονται εἰς τὰ πρότυπα τῶν μεγαλύτερων καὶ πλέον ἐκσυγχρονισμένων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων τοῦ κόσμου, τὸ πρόγραμμα δὲ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ περιλαμβάνει ὄλους σχεδὸν τοὺς τομεῖς λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς. Διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προγράμματος ἐφαρμόζονται αἱ πλέον σύγχρονοι ἐπιστημονικαὶ μέθοδοι. Ἡ σχετικὴ προσπάθεια ἀποβλέπει εἰς τὴν ταχύτεραν καὶ πλέον ἀποτελεσματικὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς πελατείας, τὴν μείωσιν τῆς ἐκ τῶν συναλλαγῶν ἐπιβαρύνσεως πῆς καὶ τὴν προσφορὰν εἰς αὐτὴν νέων ὑπηρεσιῶν.

II. Ἡ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Ἡ προώθησις τῆς Βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας ἀποτελεῖ τὴν βασικωτέραν ἐπιδίωξιν τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος καὶ τῆς καθόλου κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀντικειμενικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ τὸ Πρόγραμμα προβλέπει μεταξὺ ἄλλων μέτρων τὴν ἔκτασιν τῆς δραστηριότητος τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν εἰς τὸν τομέα τῆς βιομηχανικῆς πίστεως.

Ἡ πολιτικὴ τοῦ πρώτου πιστωτικοῦ Ἰδρύματος ὑπῆρξε συμφωνοῦς πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτάς. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατέβαλε συντόνους καὶ μεθοδικὰς

προσπαθείας διὰ τὴν διοχέτευσιν ἱκανοῦ μέρους τῆς εἰς αὐτὴν ἐμπεισιτευμένης λαϊκῆς ἀποταμιεύσεως εἰς τὸν βιομηχανικὸν τομέα, κατὰ τρόπον ὁδηγούντα εἰς τὴν προώθησιν τῆς ἀναπτύξεώς του. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ ἐπέκτασις μὲ ταχὺν ρυθμὸν τοῦ συνόλου τῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς χορηγούμενων βιομηχανικῶν πιστώσεων, ὡς καὶ τῶν μεσομακροπροθέσμων τοιούτων, αἱ ὁποῖα: ἠξήθησαν κατὰ 20,4 %, ἤτοι μὲ ρυθμὸν ὑπερδιπλάσιον τοῦ προηγουμένου ἔτους καὶ ταχύτερον τοῦ ἀντιστοίχου τῶν λοιπῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν. Ἡ σημασία τῆς πιστωτικῆς αὐτῆς ἐπεκτάσεως καθίσταται ἀκόμη σπουδαιότερα, ἐὰν ληφθῇ ὅτι ὅψιν ὅτι κατὰ τὴν ἐπιλογὴν τῶν πρὸς δανειοδότησιν μονάδων καὶ ἐπενδυτικῶν προγραμμάτων ἰδιάζουσα βαρῦτης ἀποδίδεται εἰς αὐξανόμενον βαθμὸν εἰς τὴν ἀποδοτικότητα καὶ τὰς προοπτικὰς ἀναπτύξεως τῶν μονάδων ἢ εἰς τὰς ἐμπραγμάτους ἀσφαλείας.

Ἡ πολιτικὴ αὐτῆ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἀνταποκρίνεται ἐπίσης εἰς τὴν μακρὰν παράδοσιν τοῦ Ἰδρύματος καὶ τοῦς ἐξ ἴσου μακροῦς δεσμούς του μὲ τὴν βιομηχανικὴν προσπάθειαν τῆς Χώρας, μὲ τὴν ὁποῖαν τόσον στενῶς συνεδέθη ἐξ ὑπαρχῆς. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος πιστεύει, πράγματι, ὅτι ἡ ἐπίλεκτος καὶ ἰσχυρὰ θέσις τὴν ὁποῖαν κατέχει μεταξὺ τῶν μεγάλων τραπεζικῶν ἰδρυμάτων τοῦ κόσμου, ὡς προῖδν τοῦ μόχθου καὶ τῶν κόπων μακρᾶς σειρᾶς δεκαετιῶν καὶ τῆς ἀπεριορίστου ἐμπιστοσύνης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ ὁ προέχων ἐθνικὸς καὶ κοινωνικὸς χαρακτήρ τῆς ἀποτελοῦν πολυτιμὸν ἐθνικὸν κεφάλαιον ὑψίστης σημασίας διὰ τὴν ἐκβιομηχάνισιν τοῦ τόπου. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ περιβάλλει μὲ ἰδιαιτέραν στοργὴν τὴν βιομηχανίαν ἐξετάζουσα ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο κάθε αἰτησιν, καὶ ἀναλαμβάνουσα κατὰ τὴν χρηματοδότησιν κινδύνους πολὺ πέραν τῶν συνήθων προκειμένου νὰ συμβάλῃ εἰς ὅλων τῆς τῶν μέσων εἰς τὴν ταχεῖαν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν.

Αἱ μακροχρονιώτεροι προοπτικαὶ διὰ τὴν τραπεζικὴν χρηματοδότησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως εἶναι ἱκανοποιητικαὶ καὶ σύμφωνοι πρὸς τὰς προβλέψεις τοῦ Προγράμματος. Τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρως ἐμφανὲς ἐν σχέσει μὲ τὴν προσφορὰν κεφαλαίων. Πράγματι, δύναται νὰ προσδοκᾶται μετὰ δεβαιότητα ὅτι αἱ τράπεζαι: θὰ παραμείνουν καὶ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη αἱ κυριώτεροι δεξαμεναὶ συγκεντρώσεως τῆς λαϊκῆς ἀποταμιεύσεως. Τὸ γεγονός, ἐξ ἄλλου, ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν τραπεζικῶν διαθέσιμων λάμβάνει τὴν μορφήν καταθέσεων ἀμέσου ἀναλήψεως, δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα διὰ τὴν εἰς αὐξανόμενον βαθμὸν χρηματοδότησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως. Αἱ ἀποταμιευτικαὶ καταθέσεις ἔχουν ἐν τῇ οὐσίᾳ μονιμώτερον χαρακτῆρα ὁ ὁποῖος ἐπιτρέπει ὅπως σημαντικὸν μέρος αὐτῶν διατίθεται εἰς βιομηχανικὰς χορηγήσεις μακρᾶς διάρκειας, χωρὶς νὰ ἐπηρεάζωνται δυσμενῶς τὰ δεδομένα τῆς ρευστότητος τῶν τραπεζῶν.

Ἀπὸ πλευρᾶς ζητήσεως τραπεζικῶν κεφαλαίων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, ἐν τούτοις, θὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ

ὑπαρξίς εισέτι βυσχεριῶν καὶ ἡ ἀνάγκη γυζήμενων προσπαθειῶν ἐκ μέρους ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν ἀντιμετώπισίν των. Ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχομεν τονίσει, ἰδιάζοντα ρόλον εἰς τὸν τομέα αὐτὸν δύνανται καὶ ὑφείλουν νὰ διαδραματίσουν αἱ τράπεζαι. Ἡ ἐκ μέρους των καθιέρωσις δυναμικῆς καὶ ἐνεργοῦ πιστωτικῆς πολιτικῆς ἀποτελεῖ οὐσιώδη προϋπόθεσιν τῆς ποσοτικῆς ἐπεκτάσεως των εἰς τὴν μακροπρόθεσμον βιομηχανικὴν πίστιν καὶ τῆς ἀποτελεσματικῆς συμβολῆς των εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν στόχων τοῦ Προγράμματος.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα εἰδικώτερον, ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τῆς ἀποστολῆς τῆς, ἀποβλέπει εἰς τὴν γενικωτέραν προώθησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως καὶ τὴν ἐπίτευξιν τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ἀπορροφητικότητος κεφαλαίων, διὰ τριῶν συγκλινουσῶν καὶ ἀλληλοσυμπληρουμένων μεθόδων καὶ προσπαθειῶν.

Ἡ πρώτη ἀφορὰ εἰς τὴν ἄσκησιν ἐνεργοῦ πιστωτικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία τείνει, ἄφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἀνάληψιν θετικῶν πρωτοβουλιῶν συμπαραστάσεως καὶ διευκολύνσεως τῶν προσπαθειῶν τῶν ἐπιχειρηματικῶν μας δυνάμεων, ἄφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἀναπτυξιακῶν πιστωτικῶν κριτηρίων. Τὰ πιστωτικὰ αὐτὰ κριτήρια προσδίδουν βαρύνουσαν σημασίαν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος υἰοθετηθεῖσαν κλίμακα προτεραιότητος τῶν παραγωγικῶν κλάδων, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὰς δυνατότητας ἀναπτύξεως ὑπὸ ἀνταγωνιστικὸν καθεστῶς τῶν δανειοδοτούμενων ἐπιχειρήσεων. Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐν λόγῳ κριτηρίων εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας τὸσον διὰ τὴν ἐντὸς τῶν ἑλληνικῶν πλαισίων ἀνάπτυξιν ὕγιους βιομηχανίας, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἔνταξιν αὐτῆς εἰς τοὺς εὐρυτέρους διεθνεῖς οἰκονομικοὺς χώρους.

Ἡ δευτέρα συνίσταται εἰς τὴν καθιέρωσιν διαδικασίας συνεχοῦς ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τὸ βιομηχανικὸν κόσμον, ἐκπροσωπούμενου ἐπὶ συλλογικῷ ἐπιπέδῳ, καὶ τῆς Τραπεζῆς ἐξετάσεως καὶ ἀντιμετωπίσεως τῶν προβλημάτων τὰ ἅποια συνδέονται μὲ τὴν προώθησιν τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος καὶ ἀναπτύξεως. Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας ἐξάρσεως τὸ γεγονός ὅτι τὸσον ὁ βιομηχανικὸς κόσμος ὅσον καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐθεώρησαν ἐπιβεβλημένην τὴν κοινὴν ἀντιμετώπισιν τῶν θεμάτων αὐτῶν καὶ προήλθον εἰς τὴν σύστασιν μικτῆς Ἐπιτροπῆς Συνεργασίας ἐξ ἀντιπροσώπων τοῦ Συνδέσμου Βιομηχανῶν καὶ τῆς Τραπεζῆς. Ἡ ἐν πνεύματι ἀμοιβαίας κατανοήσεως τῶν ἐκατέρωθεν ἀπόψεων συνεργασία αὐτὴ θὰ συμβάλῃ κατὰ τρόπον οὐσιαστικὸν εἰς τὴν θετικὴν προώθησιν πολλῶν συναφῶν ζητημάτων. Ἰδιαίτερος ἀναφέρομεν τὴν ἐαθμιαίαν ἀποκατάστασιν ὀρθολογικωτέρων συνδυασμῶν τῶν διαφόρων πηγῶν χρηματοδοτήσεως ἐκ μέρους τῶν ἐπιχειρήσεων, τὴν μείωσιν τοῦ κόστους καὶ τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς ἀνταγωνιστικότητος των, τὴν ὀρθολογικωτέραν συνεργασίαν τῶν μονάδων ἐκάστου κλάδου πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀλογίστου αὐξήσεως τοῦ παραγωγικοῦ δυναμικοῦ καὶ τοῦ ἐπαχολουθοῦντος στείρου καὶ ἐξοντωτικοῦ ἀνταγωνισμοῦ, καὶ τὴν ἐξεύρεσιν νέων καὶ ἀποτελεσματικωτέρων μεθόδων συμβολῆς τῆς Τραπεζῆς εἰς τὴν βιομηχανικὴν προσπά-

θειαν. Μεταξὺ τῶν πρώτων θεμάτων τῶν ὁποίων ἤρχισεν ἤδη ἐπιλαβδανομένη ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι τὰ θέματα τῆς προωθήσεως τῶν ἐξαγωγίμων βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ τῶν βιομηχανικῶν ἐρευνῶν.

Ἡ τρίτη συνδέεται μὲ τὴν εὐρυτέραν προσπάθειαν τῆς ἀναδιοργανώσεως καὶ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα. Αἱ ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς προσπάθειας αὐτῆς εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ Ἰδρύματος περὶ τὴν βιομηχανικὴν πίστιν θὰ εἶναι διτταί. Ὁ ἐκσυγχρονισμὸς θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν διεύρυνσιν τῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς προσφερομένων ὑπηρεσιῶν, ἐνφ' αὐτοχρόνως θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ταχύτεραν καὶ ἀποτελεσματικωτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους τοῦ χρήματος. Διὰ τῆς πλήρους μηχανογραφήσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς, τῆς διοικητικῆς καὶ λειτουργικῆς ἀναδιαρθρώσεώς τῆς, τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ δικτύου τῆς καὶ τῆς ἐντάσεως τῆς διεθνoῦς δραστηριότητός τῆς, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα φιλοδοξεῖ νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἀναπτυσσομένης ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς βιομηχανίας εἰδικώτερον, τόσον διὰ τὰς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ὅσον καὶ διὰ τὰς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλαγὰς τῆς, τὸν πλέον σύγχρονον τραπεζικὸν μηχανισμόν. Ἄλλ' ἐπὶ πλέον διὰ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς ἡ Τράπεζα θὰ δυναθῇ νὰ διαδραματίσῃ οὐσιωδέστερον ρόλον ὡς σύμβουλος καὶ συμπαραστάτης τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου εἰς τὴν προσπάθειαν ἀνανεώσεως καὶ ἀναπροσανατολισμοῦ τῶν παραγωγικῶν μεθόδων καὶ τῶν μεθόδων διοικήσεως. Ἡ ἱστορία τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως διδάσκει ὅτι ὑπῆρξε πάντοτε στενὴ ἀλληλεπίδρασις μεταξὺ τῆς ἐξελίξεως τῶν τραπεζῶν, αἱ ὁποῖαι ἤσκησαν τὴν βιομηχανικὴν πίστιν καὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς βιομηχανίας. Ἐκ πολλὰς ἀπὸ τὰς προηγμένας χώρας τῆς Δυτικῆς Ἑυρώπης καὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ὁ ἐπιχειρηματικὸς κόσμος προηγήθη εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν μεθόδων διοικήσεως καὶ τὰ τραπεζικὰ ἱδρύματα τὸν ἠκολούθησαν. Τοῦτο δὲν ἀποκλείει τὴν ἀντιστροφὴν τῶν ἔρων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ εἰς ἄλλας ἀναπτυσσομένας χώρας. Πάντως, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα χωροῦσα μὲ ταχὺν ρυθμὸν εἰς τὸν ἐκσυγχρονισμόν τῆς, φιλοδοξεῖ νὰ καταστῇ παράδειγμα πρὸς μίμησιν ἰδιαιτέρως μεταξὺ τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ θὰ παράσχῃ ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν τῆς πρὸς αὐτάς διὰ νὰ πραγματοποιήσουν ἀντιστοιχοῦς προόδους.

Φρονούμεν ὅτι πρὸς ἀναλόγους κατευθύνσεις θὰ πρέπει νὰ στραφῇ καὶ ἡ προσπάθεια τῶν λοιπῶν τραπεζῶν διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ μεγαλύτερα δυνατὴ συμπάραστασις τῶν εἰς τὴν ἐκβιομηχάνισιν τῆς Χώρας. Εἶναι αὐτονόητον, ἐξ ἄλλου, ὅτι ἡ ἐνεργότερα ἀνάμιξις τῶν τραπεζῶν εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως θὰ πρέπει νὰ συμβαδίξῃ μὲ μεγαλυτέρας εὐχεραίας ἀναπροεξοφλήσεως τοῦ χαρτοφυλακίου τῶν εἰς τὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν. Περαιτέρω ἐὰν ἤθελεν ἀνακύψει ἀνάγκη συμπληρώσεως τῶν κεφαλαίων τῶν τραπεζῶν διὰ μακροπροθέσμων τοιούτων, αὕτη δύναται νὰ καλυφθῇ διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ἰσχύοντος συστήματος κατανομῆς τῶν διαθέσιμων τῶν

νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου. Ἡ ἀναθεώρησις αὕτη θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τὰ νομικά πρόσωπα νὰ κατευθύνουν πρὸς τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας μεγαλύτερον μέρος τῶν ἐν λόγῳ διαθεσίμων των, ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων.

Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν θέσπισιν ἰσχυρῶν καὶ πολλαπλῶν κινήτρων διὰ τὰς βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις. Ὅπως δὲ προβλέπεται εἰς τὸ Πρόγραμμα Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως θὰ ληφθῶν καὶ ἄλλα μέτρα τὰ ὅποια θὰ προωθήσουν τὴν ἐπενδυτικὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἐκβιομηχάνισιν. Ἐν τῷ πλαισίῳ τούτῳ ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπισημάνωμεν μίαν πλευρὰν τοῦ θεσμολογικοῦ μας πλαισίου, ἡ ὁποία συνδέεται μὲ τὴν χρηματοδότησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, ἀλλ' ἔχει πολὺ εὐρύτερας ἐπιπτώσεις, καὶ ἡ ὁποία φρονούμεν ὅτι θὰ πρέπει νὰ τύχη καὶ αὐτῆ τῆς ἀναγκαίας ρυθμίσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἀναφερόμεθα εἰς τὰς ἐπιβαρύνσεις τόσοσιν τῶν συναλλαγῶν γενικῶς ὅσον καὶ τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος εἰδικώτερον ἔκ διαφόρων τελῶν, δικαιωμάτων καὶ ἀμοιβῶν τελείως δυσαναλόγων πρὸς τὴν προσφερομένην ἀντιπαροχὴν ἢ ὑπηρεσίαν. Προφανῆ παραδείγματα εἶναι τὰ συμβολαιογραφικὰ δικαιώματα, τὰ ἐξόδα ὑποθηκῶν κ.ο.κ. Αἱ ὑπαγόμεναι εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἀμοιβαὶ δὲν ρυθμίζονται ὑπὸ τῆς ἐλευθέρου ἀγορᾶς καὶ τοῦ συναγωνισμοῦ ἀλλὰ ὑπὸ διαφόρων νομικῶν διατάξεων καὶ κανονισμῶν, οὐχὶ κατὰ κανόνα ἀναλόγως τῆς ἀξίας τῶν προσφερομένων ὑπηρεσιῶν ἀλλ' ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἀντικειμένου τῆς συναλλαγῆς, καταλήγουσαι οὕτως, εἰς ἐπιβάρυνσιν τοῦ κόστους διὰ μὴ παραγωγικοὺς σκοποὺς.

Τὸ σύστημα τοῦτο δὲν προσιδιάζει εἰς μίαν σύγχρονον χώραν ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν οἰκονομικὴν τῆς ἀνάπτυξιν. Αἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις του καθιστοῦν ὀλιγώτερον ἀνταγωνιστικὴν τὴν θέσιν τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας. Δυσχεραίνουν τὴν συνεργασίαν τῆς μετὰ τῶν ξένων ἐπιχειρήσεων καὶ δημιουργοῦν προβλήματα διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς ξένης ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος εἰς τὸν τόπον μας. Εἶναι κατὰ συνέπειαν ἀναγκαῖον ὅπως τὸ ὅλον σύστημα ἀναθεωρηθῇ ριζικῶς, τῶν σχετικῶν ἐπιβαρύνσεων ὀριζομένων εἰς ἐπίπεδα μὴ ἀφ'εστάμενα τῶν ἰσχυόντων εἰς τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Εἰς τὸν τομέα τῆς βιοτεχνικῆς πίστεως αἱ σημειωθεῖσαι ἐξελίξεις ὑπῆρξαν ἐπίσης ἐνθαρρυντικαί. Ἡ σταδιακὴ ὑπαγωγή ὄλων σχεδὸν τῶν βιοτεχνικῶν δραστηριοτήτων εἰς τὰς εἰδικὰς ρυθμίσεις «περὶ ἀντλήσεως κεφαλαίων κινήσεως μονιμοτέρου χαρακτήρος», ὡς καὶ ἡ μείωσις τῶν ἐπιτοκίων, εἶχον εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης διὰ τὴν βιοτεχνίαν ἐχαρκτηρίσθη ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νέων πιστωτικῶν κριτηρίων βιωσιμότητος καὶ προοπτικῶν ἀναπτύξεως καὶ κατὰ τὴν χορήγησιν τῶν μεσοπροθέσμων βιοτεχνικῶν δανείων. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ὀρθὴν βάσιν διὰ τὴν ἐξυγίανσιν καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῶν ὑφισταμένων βιοτεχνικῶν μονάδων. Χαρακτηριστικὸν τῆς ἐπιτυχίας τῶν προσπαθειῶν τῆς

Τραπεζῆς ἀλλὰ καὶ τῆς γενικωτέρας μερίμνης τοῦ Κράτους διὰ τὴν βιοτεχνίαν εἶναι· τὸ γεγονός ἐστὶ κατὰ τὸ 1968 αἱ συναφεῖς μεσοπρόθεσμοι χορηγήσεις μας ὑπερεδιδρασιάζθησαν. Διὰ τὴν καλυτέραν ἀντιμετώπισιν τῶν ὑφισταμένων ζητημάτων ἡ Τράπεζα συνεργάζεται στενωῶς μὲ τὸ Βιοτεχνικὸν Ἐπιμελητήριον, στρέφει δὲ τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὴν συστηματικὴν προδολὴν καὶ προώθησιν τῶν βιοτεχνικῶν προϊόντων εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

III. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Τὰ γνωστὰ κυβερνητικὰ μέτρα διὰ τὴν κεφαλαιαγορὰν ἔθεσαν τὰ πλαίσια τῆς ὑγιούς ἀναπτύξεως τοῦ τμήματος αὐτοῦ τοῦ χρηματοδοτικοῦ μας μηχανισμοῦ καὶ ἔδωσαν μεγάλην ὠθησιν εἰς τὴν ἀναζωογόνησιν τῶν χρηματιστηριακῶν συναλλαγῶν. Τὰ μέτρα αὐτὰ συνεπληρώθησαν προσφάτως καὶ δι' ἄλλων, τὰ ὅποια παρέχουν νέα κίνητρα διὰ τὴν ἐπίτευξιν περαιτέρω προόδου.

Ἡ συμβολὴ τῶν τραπεζῶν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς προόδου αὐτῆς δύναται καὶ ὑφελεῖ· νὰ εἶναι μεγάλη. Τοῦτο, ἄλλωστε, συνέβη καὶ εἰς τὰς περισσοτέρας ἐκ τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν. Ἡ δυνατότης αὐτῆ τῶν τραπεζῶν προέρχεται· ἐκ τεσσάρων κυρίως λόγων, ἧτοι· ἐκ τῆς κεντρικῆς θέσεως τὴν ὅποιαν αὐταὶ καταλαμβάνουν εἰς τὸ χρηματοδοτικὸν μας σύστημα, ἐκ τῆς στενῆς ἐξαρτήσεως τῶν διαδικασιῶν τοῦ Χρηματιστηρίου καὶ τῆς κεφαλαιαγορᾶς γενικώτερον ἐκ τῶν τραπεζικῶν ὑπηρεσιῶν, ἐκ τοῦ μεγέθους τοῦ χαρτοφυλακίου τίτλων τῶν τραπεζῶν καὶ, τέλος, ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς θέσεως τῶν ὡς ἐπιχειρηματικῶν μονάδων.

Ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τοὺς δύο πρώτους παράγοντας δύναται· νὰ λεχθῆ· ὅτι· ἡ συμβολὴ τὴν ὅποιαν παρέχουν ἤδη αἱ τράπεζαι· κατὰ τὴν ἐκδοσιν, διάθεσιν καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν δανείων τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν εἶναι σημαντικωτάτη καὶ ἀποτελεῖ ἐγγύησιν ὅτι ἀνάλογοι ὑπηρεσίαι δύνανται· νὰ παρασχεθῶν καὶ κατὰ τὴν ἐκδοσιν χρηματιστηριακῶν τίτλων ὑπὸ νεοϊδρυμένων ἢ ὑφ' ἑστημένων ἐπιχειρήσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως. Ἡ πρόσφατος, ἐξ ἄλλου, ρύθμισις τῆς φορολογίας τῶν κερδῶν ἐκ πωλήσεων τίτλων αἶρει· ἐν ἀπαγορευτικῶν ἀντικίνητρον διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἐνεργότερας πολιτικῆς χαρτοφυλακίου ἐκ μέρους τῶν τραπεζῶν.

Πράγματι, ἡ ἐν λόγῳ ρύθμισις θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὰς τραπεζὰς· νὰ συμβάλουν, διὰ τῆς ἐαθμιμαίας ἀνανεώσεως τοῦ χαρτοφυλακίου τῶν ἰδιωτικῶν τίτλων τῶν, εἰς τὴν περαιτέρω τόνωσιν τῶν χρηματιστηριακῶν συναλλαγῶν καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ἐμπορευσιμότητος τῶν χρεογράφων. Τοὺς σκοποὺς αὐτοῦθ· θὰ ἐξυπηρετήσῃ, ἡ ἐκ μέρους τῶν τραπεζῶν λήψις μέτρων πρὸς ἐξυγιάνσιν ἐλεγχόμενων παρ' αὐτῶν ἐταιριῶν, πολιτικὴν τὴν ὅποιαν ἐφαρμόξει· ἤδη ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα. Ὅπως συμβαίνει· ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς πολλὰς ἐκ τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν, ἡ ἐνεργότερα συμμετοχὴ τῶν τραπεζῶν εἰς μίαν ἀνα-

πτυσσομένην κεφαλαιαγοράν συνεπάγεται συνεχῆ αὔξησιν μᾶλλον παρά μείωσιν τοῦ χαρτοφυλακίου τῶν τίτλων των. Ἡ αὔξησις ὁμως αὐτῇ δύναται νὰ συμβαδίζῃ μὲ τὴν παράλληλον μείωσιν τοῦ βαθμοῦ τῆς συγκεντρώσεως. Πράγματι, ἐν τῇ προόδῳ τοῦ χρόνου καὶ ἐφ' ὅσον τὸ εὖρος τῆς κεφαλαιαγορᾶς θὰ αὐξάνῃ διὰ τῆς μεγαλύτερας λαϊκῆς συμμετοχῆς, αἱ τράπεζαι θὰ δύνανται νὰ κινουῦνται ἀνετώτερον εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς πολιτικῆς ἀνανεώσεως τοῦ χαρτοφυλακίου των, διαθέτουσαι μεγάλον ἀριθμὸν τίτλων καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἐταιριῶν τῶν ὁποίων ἡ φύσις τῶν ἐργασιῶν εἶναι συμφυῆς μὲ τὰς τραπεζικὰς λειτουργίας, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κίνδυνος μεταθέσεως τοῦ ἐλέγχου εἰς μὴ καταλλήλους χεῖρας. Αἱ τράπεζαι, τέλος, θὰ διαδραματίσουν ἐπίσης πρωταρχικὸν ρόλον καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν θεσμῶν τῶν ἐταιριῶν ἐπενδύσεων καὶ τῶν κοινῶν κεφαλαίων. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα καὶ ἡ ΕΤΕΒΑ συνέβαλον οὐσιωδῶς εἰς τὴν προετοιμασίαν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν θεσμῶν τούτων, οἱ ὅποιοι ἀναμένεται ὅτι θὰ ἐνισχύσουν σημαντικῶς τὴν ζήτησιν τίτλων καὶ θὰ διευρύνουν τὴν λαϊκὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν κεφαλαιαγοράν.

Ἡ ἰσχυρά, τέλος, ἐπιχειρηματικὴ θέσις τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων τῆς Χώρας δημιουργεῖ δι' αὐτὰ τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ὑφισταμένων δυνατοτήτων, ὑποδοθῆσιν τὴν προσπάθειαν ἀναπτύξεως τῆς κεφαλαιαγορᾶς καὶ διὰ τῆς πολιτικῆς μερισμάτων. Διὰ ὑποδαλλομένης εἰς ἡμᾶς συναφοῦς προτάσεως, κύριοι Μέτοχοι, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δημιουργεῖ καὶ πάλιν παράδειγμα τοιαύτης θετικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία δὲν περιλαμβάνει μόνον τὴν σημαντικὴν αὔξησιν τοῦ μερισματος ἐναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἀλλὰ καὶ τὴν χορήγησιν προμερισματος διὰ τὴν ἐπομένῃν χρήσιν καὶ τὸν διπλασιασμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετοχῶν διὰ διχοτομήσεως. Διὰ τοῦ τελευταίου τούτου μέτρου, τὸ ὅποιον ἐφαρμόζεται συχνά εἰς τὰς προηγημένας κεφαλαιαγοράς, σκοπεῖται ἡ διευκόλυνσις τῆς ἐμπορευσιμότητος τῶν τίτλων καὶ ἡ αὔξησις τοῦ ὄγκου τῶν χρηματιστηριακῶν συναλλαγῶν. Ἀνάλογος πολιτικὴ μερισμάτων καὶ μετοχῶν ἐφηρμόσθη καὶ εἰς ἐλεγχόμενας ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἐταιρίας.

Ὅσον οὐσιωδῆς καὶ ἐὰν εἶναι ἡ συμβολὴ των, αἱ τράπεζαι δὲν εἶναι δεδαίως εἰμὴ μόνον εἰς ἕκ τῶν παραγόντων τῆς κεφαλαιαγορᾶς. Ἡ ἀνάπτυξις ὁμως τῆς τελευταίας ἀπαιτεῖ τὰς κοινὰς προσπάθειάς ὄλων τῶν ἀρμοδίων. Ἀπὸ κρατικῆς πλευρᾶς σημαντικώτατον περαιτέρω μέτρον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ θὰ ἀπετέλει ἡ μετοχικοποίησις τῶν ἐπιτυχῶς λειτουργούντων ὀργανισμῶν δημοσίας ἀφελείας. Ὁρισμένοι ἐκ τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν εἶναι ἀπὸ τὰς ἰσχυροτέρας καὶ εὐρύτερον γνωστάς ἐπιχειρήσεις τῆς Χώρας. Ἡ διάθεσις εἰς τὸ κοινὸν μετοχῶν των θὰ ἐτύγχανεν εὐρυτάτης λαϊκῆς ἀνταποκρίσεως, καὶ θὰ συνέβαλλεν εἰς τὴν ἐξοικείωσιν τῶν ἀποταμιευτῶν μὲ τὸ Χρηματιστήριον καὶ τὴν κεφαλαιαγοράν, ἐνῷ ἐκ παραλλήλου θὰ ἐξησφάλιζεν εὐθηνότερα κεφάλαια διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν προγραμμάτων ἐπενδύσεων των

Αἱ νομισματικαὶ Ἀρχαὶ δύνανται ἐπίσης νὰ προσφέρουν πολυτίμους ὑπηρεσίας διὰ τῆς ὀργανώσεως μηχανισμοῦ ἀποτελεσματικῆς παρεμβάσεως εἰς τὰς χρηματοπιστηριακὰς συναλλαγὰς, ὃ ὁποῖος θὰ ἀσκήσῃ ρυθμιστικὸν ρόλον εἰς τὰς διακυμάνσεις τιμῶν καὶ ἀποδόσεων. Ἡ λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ αὐτοῦ εἶναι ἀπαραίτητος ὡς ἐκ τοῦ μικροῦ εὐρους τῆς ἀγορᾶς παρ' ἡμῖν καὶ πρὸς περιορισμὸν τῶν συνεπειῶν τῶν κερδοσκοπικῶν χειρισμῶν.

Βασικόν, ἐξ ἄλλου, ρόλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κεφαλαιαγορᾶς θὰ διαδραματίσῃ ἡ πολιτικὴ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, ἡ ὅλη προσπάθεια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς κεφαλαιαγορᾶς ἀποβλέπει κυρίως εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς προσθέτου ἀξιολόγου πηγῆς κεφαλαίων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν ἐπενδύσεων τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐἶναι κατὰ συνέπειαν ἐξ ἴσου εὐλογον ὅσον καὶ ἀναγκαῖον, ὅπως αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις, καὶ ἰδίᾳ αἱ μεγαλύτεραι ἐξ αὐτῶν, ἀκολουθήσουν θετικωτέραν στάσιν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Εἰδικώτερον, αἱ ἐπιχειρήσεις θὰ πρέπει νὰ σταθμίσουν ὑπὸ τὸ εὐρύτερον τοῦτο πνεῦμα τὸν ἄριστον συνδυασμὸν πολιτικῆς ἀποσδέσεων καὶ αὐτοχρηματοδοτήσεως με πολιτικὴν μερισμάτων, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν μελλοντικῆς προσφυγῆς εἰς τὴν κεφαλαιαγοράν διὰ τὴν ἀντλήσιν μετοχικῶν κεφαλαίων. Ἡ πρόσφατος, τέλος, ἀνταπόκρισις τῆς ζητήσεως εἰς τὰ κυβερνητικὰ μέτρα, θὰ πρέπει νὰ ὠθήσῃ τὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὸ νὰ σημειώσουν ἀνάλογον πρόοδον τόσον ἀπὸ πλευρᾶς προσφορᾶς νέων τίτλων ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς εἰσαγωγῆς ὑφισταμένων εἰς τὸ Χρηματιστήριον.